

Ministerstwo Zdrowia opracowało raport nt. realizacji działań wynikających z Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego w roku 2012 (tak, tak, to nie pomyłka, rok trwało, bowiem zbieranie materiałów o raporcie). Wynika z niego, że z naszym zdrowiem psychicznym jest coraz gorzej, ale zaczyna się w kraju poważniej traktować ten problem i podejmować odpowiednie działania zapobiegawcze i lecznicze.

Raport składa się z trzech rozdziałów. Pierwszy opisuje w sposób syntetyczny najważniejsze działania, jakie zostały podjęte w celu realizacji Programu, w oparciu o sprawozdania jego realizatorów. Wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację celów Programu przedstawia rozdział drugi, a w końcowej części zestawiono wyniki obrazujące osiągnięte efekty.

Sporo miejsca poświęca się w nim działaniom samorządów terytorialnych, poczynając od informacji o realizacji działań z zakresu promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym.

I tak: regionalne programy promocji zdrowia były realizowane w 6 województwach (mazowieckim, lubelskim, łódzkim, kujawsko-pomorskim, opolskim i zachodniopomorskim) w większości przez podmioty lecznicze. Programy były skierowane głównie do dzieci, młodzieży i dorosłych oraz osób starszych np. „Program zdrowotny wczesnego wykrywania otępień lub innych zaburzeń funkcji poznawczych” (dla mieszkańców województwa łódzkiego w wieku 55-85 lat). Program oferuje bezpłatne porady psychiatryczne i psychologiczne oraz diagnostykę medyczną (badanie EKG, morfologia, poziom cholesterolu oraz glukozy we krwi).

W 2012 r. realizowano m.in. takie programy jak: „Profilaktyka i promocja zdrowia w Opolskiej eSzkole”, „Podkarpacki Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2012-2016”, „Profilaktyka zaburzeń depresyjnych wśród młodzieży w wieku 16-17 lat” oraz „Program konsultacyjno-edukacyjny - rozpoznawanie i zapobieganie depresji u dzieci i młodzieży”.

Spośród 314 powiatów tylko 80 powiatów (25,6%) rozpoczęło realizację programów promocji zdrowia.

Realizacja lokalnych programów promocji zdrowia psychicznego rozpoczęła się w 608 gminach, (co stanowi 38% gmin). W zakresie tego zadania powstało łącznie 495 programów zapobiegania przemocy.

Realizatorami programów w głównej mierze były jednostki organizacyjne pomocy społecznej (34,5%) i systemu oświaty (27,1%).

Efekty realizacji programów to:

- podniesienie świadomości społecznej w zakresie występowania zjawiska przemocy,
- przełamywanie barier strachu, wstydu przez ofiary przemocy domowej,
- zwiększenie wrażliwości u dzieci i młodzieży na problem przemocy rówieśniczej, asertywności, poczucia własnej wartości i godności,
- nabycie umiejętności asertywnych zachowań przez osoby i rodziny dotknięte, bądź zagrożone zjawiskiem przemocy domowej,

- zwiększenie wrażliwości społecznej wobec aktów przemocy w rodzinie oraz zwiększenie dostępności oferowanych form pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy,

- zwiększenie skuteczności oferowanych form pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy.

Samorządy terytorialne realizowały też wiele projektów informacyjno-edukacyjnych sprzyjających postawom zrozumienia i akceptacji oraz przeciwdziałających dyskryminacji wobec osób z zaburzeniami psychicznymi (m.in. w ramach kampanii społecznej pt., „Co czwarty z nas miał lub będzie mieć problemy ze zdrowiem psychicznym”, sprzyjającej zrozumieniu i akceptacji oraz przeciwdziałającej dyskryminacji osób z problemami zdrowia psychicznego).

Tylko w 20 gminach rozpoczęła się realizacja programów zwiększenia dostępności i zmniejszenia nierówności w dostępie do różnych form psychiatrycznej opieki zdrowotnej.

W ramach realizacji zadania polegającego na zwiększeniu udziału zagadnień pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi w działalności Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie podjęto działania w 56 powiatach. Wysokość nakładów finansowych poniesionych na pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi w ogólnych wydatkach Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie, wyniosła od 100 do 49 233 888 zł.

W 125 powiatach przystąpiono do realizacji zadania, mającego na celu zwiększenie dostępności rehabilitacji zawodowej, organizacji poradnictwa i szkoleń zawodowych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Programy skierowane były do osób bezrobotnych, poszukujących pracy, z orzeczoną stopniem niepełnosprawności z tytułu zaburzeń psychicznych oraz do pracodawców deklarujących możliwość zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

Przeprowadzono 104 szkolenia zawodowe, w których uczestniczyło łącznie 752 osób. Udzielono 4 259 porad zawodowych, które objęły 2 725 osób.

Kształceniem zawodowym objęto 430 osób a pośrednictwem pracy objęto 4 714 osób.

W warsztatach terapii zajęciowej uczestniczyły 1 964 osoby. W 56 powiatach środki na realizację zadania pochodziły z budżetów własnych samorządów.

Do realizacji zadania, mającego na celu zwiększenie udziału zagadnień zatrudniania osób z zaburzeniami psychicznymi w działalności Powiatowych Urzędów Pracy przystąpiły 97 powiatów.

W ramach realizacji zadania, w powiatowych urzędach pracy, organizowano poradnictwo dla osób bezrobotnych/poszukujących pracy, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi i upośledzeniem umysłowym organizowano staże i szkolenia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w celu nabycia przez nie praktycznych umiejętności w miejscu pracy, jak również organizowano spotkania z pracodawcami, podczas których przedstawiane były dobre praktyki z zakresu aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych. Ponadto organizowano zajęcia aktywizacyjne o tematyce dostosowanej do potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi, zachęcano pracodawców do zatrudniania osób z zaburzeniami psychicznymi.

Na terenie 8 województw: lubelskie, świętokrzyskie, podkarpackie, opolskie, lubuskie, zachodniopomorskie, pomorskie, kujawsko-pomorskie został opracowany regionalny program ochrony

zdrowia psychicznego. Programy powstały w III oraz IV kwartale 2012 r.

W 5 podmiotach opracowany program uwzględniał harmonogram realizacji działań Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego. Regionalne programy uwzględniały również ustalone przez województwo priorytety promocji zdrowia psychicznego.

Przewodniki informacyjne o dostępnych formach opieki zdrowotnej i pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi zostały przygotowane w 5 województwach (mazowieckim, dolnośląskim, łódzkim, lubuskim i zachodniopomorskim). Wydawnictwa te były dostępne w placówkach ochrony zdrowia i placówkach pomocy społecznej oraz w wersji elektronicznej.

Na terenie gmin i powiatów przewodniki zostały opublikowane w nakładzie do 5 000 egzemplarzy i były dostępne na terenie urzędów gmin, poradniach psychologiczno-pedagogicznych, szkołach oraz w placówkach ochrony zdrowia i placówkach pomocy społecznej.

Pełną treść informacji resoru zdrowia na temat realizacji działań wynikających z Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego w roku 2012 zamieszczamy poniżej.